No. 95.

JAVASCHE COURANT.

DONDERDAG den 13den Augustus 1829.

OFFICIEEL GEDEELTE.

(Besluit van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Kommissaris Generaal, van den 29sten julij 1829 no. 7.)

IN NAAM DES KONINGS.

De Minister van Staat, Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie,

Gelezen eene missive van den Luitenant Gouverneur Generaal, d. d. 16 dezer no. 1,169, daarbij enz;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Met referte tot art. 9 van het reglement voor de behandeling van inlanders en daarmede gelijkstaande personen, tot dwangarbeid veroordeeld, en op de tucht en werkplaatsen arbeidende, (staatsblad 1828 no. 16), te bepalen, zoo als geschiedt bij deze:

1°. De gecondemneerden tot dwangarbeid, welke zich bevinden, of zich in het vervolg zullen bevinden te *Batavia*, *Soerabaija*, op *Onrust*, bij het etablissement van landbouw te *Krawang* en te *Banjoewangie*, zullen voor voeding genieten.

Rijst en zout naar genoegen, om den anderen dag ¼ pond gedroogde visch, of ¼ pond karbouwen vleesch en een weinig groenten, waaronder uijen en spaansche peper; naar mate van het aantal personen, hetwelk zich in een lokaal ophoudt, zal tot verlichting worden toegestaan eene zekere hoeveelheid olie

2°. Bovendien zal aan iederen gecondemneerden voor siriegeld worden betaald een gulden 's maands, om aan hun wekelijks bij gedeelten te worden uitgekeerd.

3°. De staats-gevangenen of de zulken, welke niet tot dwangarbeid zijn veroordeeld, zullen op denzelfden voet worden gevoed en betaald, wel te verstaan voor zoo veel zij behooren tot gemeene inlanders of daarmede gelijkstaande personen.

4°. Het Gouvernement zal voor elk geval bepalen op welken voet een staats-gevangene of banneling zal worden behandeld, en daarbij verklaren, of zij ten aanzien van de kosten van voeding aan de gecondemneerden zullen worden geassimileerd.

5°. De voeding en verlichting bij art. 1 beschreven, zal in het openbaar, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, worden uitbesteed, edoch cipiers of opzieners der bannelingen, of gecondemneerden, daaraan geen deel mogen hebben; en zal de Directeur van 'slands producten en civiele magazijnen, daarvan met zijne bedenkingen en voorstellen verslag doen.

6°. Tot zoo lange zullen de voeding en betaling der tot dwangarbeid veroordeelden en der gevangenen en gedetineerden, geschieden naar de bestaande voorschriften.

7°. Enz.

8°. Dien onverminderd en hangende de bepalingen welke achtervolgens art. 4 ten hunnen aanzien persoonlijk zullen worden gemaakt, *al dadelijk* te bepalen, dat aan ieder der op *Onrust*, zich bevindende gerelegeerden of staats-bannelingen, zal worden betaald *f* 2 's maands, voor den tijd dat geene schepen aan *Onrust* ter vertimmering liggen; zullende die toelage ophouden, wanneer zij in de gelegenheid zijn, om aan een in timmering liggend schip te werken, en alzoo te verdienen het loon, bij besluit van 31 januarij 1828 no. 16, vastgesteld.

Afschrift dezes zal worden verleend aan den Luitenant Gouverneur Generaal, zoo tot informatie en narigt, als ten fine van executie; zullende het tegenwoordig besluit in het staatsblad en in de Javasche courant worden geinsereerd.

Buitenzorg, *den 29sten julij 1829.*

LD. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

Door Zijne Majesteit zijn dezer dagen de volgende benoemingen gedaan:

Tot buitengewoon Hoogleeraar, bij de faculteit van Wis- en Natuurkundige Wetenschappen der hooge school te Utrecht, de heer *P. J. J. de Fremerij*, Hoogleeraar bij 's Rijks Vee-Artsenijschool aldaar.

Tot leden der kommissie van administratie over het vereenigd arrest- en provoosthuis te Haarlem, jonkheer *J. W. Druvesteijn* en de Heer *M. A. Beels*

Tot Vice President der Kommissie van Administratie over het vereenigde huis van arrest en justitie te Amsterdam, de heer Mr. *F. van de Poll*, burgermeester dier stad.

Tot Directeur bij het te Brussel, op te rigten Rijks Herbarium, de heer Dr. *C. L. Blume*, met den titel en rang van Hoogleeraar; zijnde de heer *Blume*, tevens benoemd tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

In de Haarlemsche Courant van den 11den april 1829 lezen wij het volgende.

BERLIJN, *6 april.*

Officiele berigten uit *Petersburg* behelzen de navolgende bijzonderheden, betreffende een zeer treurig voorval, hetwelk onlangs in *Teheran*, hoofdplaats van het *Perziaansche Rijk*, heeft plaats gehad.

« In *Teheran* heeft den 12den Februari, ten gevolge van eene oneenigheid van de bedienden van den Russischen Gezant met eenig gemeenvolk, eene zeer noodlottige gebeurtenis plaats gehad. Een hoop lediggangers welke zich gedurende deze oneenigheid voor de woning van den gezant had vereenigd, heeft gemeend zich in dien strijd te moeten mengen, en daar ongelukkig eenige hunner het leven daarbij inschoten, stroomde al spoedig uit de nabijgelegen bazaar eene overgroote meenigte toe, ten einde den dood hunner landslieden te wreken. De hoofddeur van het hôtel werd ingeslagen, in weerwil van den tegenstand der Kozakken en der Perziaansche wacht, welke bij die gelegenheid vier man verloor;— tevens werden de muren beklommen, en alzoo drong de woedende menigte tot midden in de vertrekken, alwaar men alles ter nedersloeg. Vergeefs spoedde zich de schach in persoon, benevens *Sell-Sultan*, zijn zoon, die tevens met het bevel over de troepen bekleed was, met eene aanzienlijke krijgsmagt naar het hôtel van den gezant, ten einde de oproerigen te verstrooijen en te bedwingen. Het was reeds te laat en de gezant, de heer *Gribojedoff* was, benevens zijn gevolg, het slagtoffer geworden van de woede der moordenaren. De eerste secretaris en nog drie andere personen hebben het geluk gehad, om zich door eene spoedige vlugt, aan het bloedbad te kunnen onttrekken.

« De Schach zoo wel als *Abbas-mirza* en geheel het hof, zijn ten uiterste neerslagtig. Ten hove is eene rouw van acht dagen geboden. Opregtelijk genegen, om Rusland alle die voldoening te verschaffen, welke het zoude kunnen vorderen, wil *Abbas-mirza* zijnen oudsten zoon, met den Kaimakan naar graaf *Paskevitz* zenden, ten einde dezelve alle de omstandigheden van dit treurig voorval medetedeelen en hem tevens die inlichtingen te geven, welke hij zoude kunnen verlangen."

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL, *den 29sten maart jl.*

De afdeelingen van de tweede kamer houden zich dagelijks bezig met het onderzoek der nieuwe voordragt van de tienjarige begrooting. Het schijnt, dat het gouvernement er prijs op heeft gesteld, dat dit onderzoek zoo spoedig mogelijk mogt afloopen. Zoo men het verbreid gerucht mag gelooven, wordt van meer dan een zijde nog vermindering van uitgave en meerdere overbrenging op het jaarlijksch budjet verlangd.

Z. M. de Koning heeft den heer Mr. *van Lennep*, van 's Gravenhage, belast met eene taalkundige herziening van de nieuwe wetboeken voor het Koningrijk der Nederlanden.

Uit den staat van het amortisatie-syndicaat op den 1sten januarij 1829, overgelegd aan de Staten Generaal, blijkt, dat de jaarlijksche inkomsten van die inrigting bedragen *f* 13,399,320 en de jaarlijksche uitgaven *f* 10,868,118.

Onder deze uitgaven worden gebragt de renten van 111 millioenen aan schuldbekentenissen van het syndicaat, van welk kapitaal *f* 22,728,400 in het bezit zijn der inrigting, en de renten van *f* 63,616,300 losrenten, van welk kapitaal het syndicaat zelf bezit *f* 18,493,000.

Behalve deze renten worden, onder andere, onder de jaarlijksche uitgaven gebragt *f* 200,000 voor renten van borgtogten; *f* 1,900,000 voor aankoop van werkelijke voor den jaarlijkschen overgang van uitgestelde schuld.

Uit hoofde de aanstaande aflossing der losrenten de aanwending zal vereisschen van waarden, die eene hoogere rente geven dan 2½ pc., wordt deze vermeerdering onder de uitgaven begroot op ƒ 600,000.

De inkomsten der reeds verkochte domeinen, worden berekend op ƒ 811,916; die der nog niet verkochte en onder het bestuur van het syndicaat verblevene op ƒ 938,083.

In 1823 is het syndicaat belast geworden met het betalen van ƒ 3,711,089, aan pensioenen en lijfrenten, en is het daar voor aangewezen een kapitaal van 68 millioenen werkelijke schuld. Dit bedrag is voor 1829 tot ƒ 2,941,727 uitgestorven, terwijl het syndicaat van genoemd kapitaal nog overig heeft 48 millioenen.

Op 1 januarij 1829 is het syndicaat in het bezit geweest van 9 millioenen w. s.; 246 millioenen u. s., 98 millioenen onuitgelotene kansbilletten; en 88 millioenen uitgelotene kansbilletten.

Onder de jaarlijksche opbrengsten komen voor ƒ 2,500,000 aan dotatie, en ƒ 5,100,000 aan opcenten.

(*Haarlemsche courant van 31 maart lj.*)

GROOT-BRITTANNIE.

Londen, *den 26sten maart jl.*

Na dat het huis der gemeenten de bill ter emancipatie voor de tweede keer heeft doen lezen, en alzoo heeft verklaard dezelve, in het algemeen, met eene vrij aanzienlijke meerderheid aantenemen, heeft men de bijzondere bepalingen, welke zij inhoudt, in committé overwogen.

De tegenstanders van den maatregel hebben bij die gelegenheid nogmaals pogingen aangewend, om, daar zij denzelven toch niet keeren konden, de bill van zoodanige bepalingen te ontbloten, als hun het meest ongeraden voorkwamen. Te dien einde heeft de heer *Bankes* een amendement voorgesteld, inhoudende, dat de belijders van de r. k. godsdienst ook zouden worden uitgesloten van de beide huizen van het parlement. Hij heeft getracht aan te toonen, dat, van het oogenblik, dat men die belijders deel wilde geven aan de wetgeving, men, hen, zonder ophouden pogingen zoude zien aanwenden, om de bestaande protestantsche instellingen te verkorten;—dat zij in dat opzigt zouden worden aangedreven door de voorschriften hunner kerkelijke leerstellingen, en dat de voorgestelde eed hun in dat opzet weinig zoude hinderen, om dat, zoo hij zeide, de geschiedenis menig voorbeeld had opgeleverd, dat lieden, welke een dergelijken eed hadden gezworen, in het voordeel van kerkelijke belangen, van de verbindelijkheid van denzelven waren ontheven geworden;—en dat mitsdien de onderhavige maatregel den grond zoude leggen tot de ondermijning van eene constitutie, welke men gezworen had te zullen beschermen.

De heer *Peel* heeft den spreker beantwoord, en heeft aangemerkt, dat het toelaten van de bedoelde belijders tot de wetgeving geenszins uit zich zelf dergelijke gevoelen zoude hebben; dat het voorbeeld van Frankrijk en ook, zoo hij spreker meende, dat der Nederlanden, daar een bewijs van konden opwerden;—dat hij echter geenszins wilde ontkennen, dat een dergelijke maatregel geheel zonder gevaar was, maar, dat het gouvernement had moeten kiezen tusschen twee kwaden, en dat, daar eene emancipatie, zonder toelating in het parlement, geenzins aan het oogmerk zoude voldoen en eene gewenschte rust en eendragt herstellen, het zich bij het minst dreigend kwaad had moeten bepalen.

Bij omvraag is het amendement, met 207 tegen 24 stemmen, verworpen, en heeft de verdere amendementen een gelijk lot getroffen. De onderscheidene bepalingen zijn, behoudens eenige min beduidende veranderingen, of bijvoegingen, aangenomen, zoo als de ministers die hebben voorgesteld. De straffen tegen het voeren van titels van protestantsche bisschoppen en tegen de Jesuiten hebben weinig of geene tegenkanting gevonden.

Men rekent, dat het hoogerhuis den 6den april over de tweede lezing van de bill zal kunnen beraadslagen. Vele leden zullen, zoo zij oordeelen pligtshalve, van eenen allerhevigsten tegenstand doen blijken, maar men berekent nu reeds vooraf, dat zij ook aldaar, met eene meerderheid van 50 stemmen, of daaromtrent, zal worden aangenomen, en mitsdien nog voor Passchen door Z. M. de Koning worden uitgevaardigd.

(*Haarlemsche Courant van den 31sten maart ll.*)

Londen, *den 28sten maart jl.*

—Men meldt uit Nieuw-Holland, dat men ten noorden van Port-Jackson, ter breedte van 28°, weder twee bevaarbare rivieren, in eene vruchtbare, ruim van houtgewas voorziene landstreek, heeft ontdekt, en eene derzelve den naam van Clarence-rivier heeft gegeven.

(*Haarlemsche courant van den 2den april jl.*)

MENGELINGEN.

REISBERIGTEN BETREFFENDE ZUID-AMERIKA.

(*Vervolg van onze courant no. 94.*)

Valparaiso, de belangrijkste havenplaats, en de hoofdstapelplaats van *Chili* ligt aan den voet van eene hooge berg keten, die zich uitstrekt rondom eene halfcirkelvormige baai, en bestaat eigenlijk maar uit eene straat, die daarenboven nog maar aan eene zijde bebouwd is. Er zijn hier vooral niet meer dan 6000 inwoners, meest zeelieden of menschen van de geringste standen, ruw, los en diep onkundig, want eene lancastersche school, die hier een Engelschman, onder het bestuur van *O'Higgins* had opgerigt is door de priesters weder vernietigd. De baai van *Valparaiso* heeft eene tamelijk veiligen ankergrond, uitgenomen bij noordewinden in den winter. Al de schepen, welke de groote *Zuid-zee* bevaren, doen deze haven aan, of om voorraad uit *Chili* op te doen, of om goederen voor *Peru* van hier intenemen. Maar de heer *Miers* denkt dat *Conception*, wegens hare gunstiger ligging de mindere prijzen, waartegen het zelve de scheepsbehoeften kan leveren, de voornaamste haven zal worden, wanneer de huishoudelijke aangelegenheden van het land beter zullen geregeld en openlijk vertrouwen en veiligheid des eigendoms in de zuidelijke deelen van *Chili* zullen te vinden zijn. Het gebied van *Conception* is vruchtbaarder en schooner dan de beide andere landschappen maar de nabijheid der Indianen, de veelvuldige vijandelijkheden eerst tusschen de Indianen en Spanjaarden, en naderhand tusschen de Spanjaarden, die nu hulp bij de Indianen zochten, republieks gezinden, hebben vele streken van dit schoongewest bedorven. Vóór die ongelukkige tijden was de stad *Conception* eene bloeijende plaats met 20,000 inwoners, van welke er nu maar 5,000 overig zijn, en deze nog zonder koophandel. In het van Spanje behoord hebbende gedeelte van *Chili* zijn, volgens *Miers* 560,000 menschen op 66,960 vierkante Engelsche mijlen. Het aandeel der Indianen, dat deze in ongeveer twintig districten verdeelen, doch waarvan *Miers* acht onderdeelen opgeeft, is vruchtbaarder dan de andere gedeelten van *Chili*, en deze woudrijke grond wordt door vele stroomen bevochtigd. De republiek *Chili* bezet op den zuidelijken oever van de *Biobio* de vaste punten *Arauco* (een stadje) en *Golura* en *San Pedro*, twee kleine sterkten ter afhouding der Indianen. In het gebied *Tolten* ligt de door vijftien versterkingen beschermd wordende haven *Valdiera*, de schoonste onder de havens van de *Sille zee* en in een ongemeen vruchtbare landstreek. Zij was in 1820 het schoonste tooneel van een der schitterendste krijgs bedrijven van Lord *Cochrane*.

De spanjaarden hebben zeer overdrevene berigten gegeven van de Chilische Indianen, die zij *Auracanos* noemen, weten van derzelver getal, maatschappelijke inrigting, kundigheden en kunsten. *Miers* verklaart die berigten, meerendeels op de getuigenis van zijn' vriend *Leighton*, die veel met die Indianen verkeerd heeft, voor fabelachtig. Zij zijn niettemin meer gevorderd in beschaafdheid dan de wilde stammen der *Pampa's*, die geene vaste woonplaatsen hebben, geen land bouwen en alleen van de jagt leven, terwijl die andere Indianen in kleine gemeenten vereenigd zijn, en meestal bestaan van de verdiensten van hunnen arbeid. Sedert de overkomst der spanjaarden schijnen zij eenige vorderingen in beschaving gemaakt te hebben, en vooral in den landbouw dien zij niet minder wel uitoefenen, dan de meer beschaafde bewoners van *Chili*. In de weefkunst waren zij reeds voor de overkomst van Europeërs ongemeen bedreven, en thans overtreffen zij daarin nog hunne naburen de meer beschaafde kreolen. Zij weven onder andere een soort van fijnwollen goed, welk fijnste stukken den tweejarigen arbeid van eene weefster vorderen; want het zijn alleen de vrouwen, die spinnen, weven en verwen. Zij hebben niet veel van de ondeugden van andere wilden, en verdienen bewondering wegens den standvastigen moed, waarmede zij den spanjaarden hebben weerstaan. Reeds voor derzelver komst kenden zij, gelijk alle Indianen, de kunst van in goud en zilver te werken. Zij smolten deze metalen, welke gedegen door hen gevonden werden in potten, onder welke zij eenen luchtstroom in het vuur leidden. Zij begraven hunne lijken in kano's, in de nabijheid van eene rivier, en geven aan dezelve spijs en drank, aan de mannelijke ook wapenen, en aan de vrouwelijke spinen kook gereedschap. Zij gelooven, dat de dooden naderhand de rivier af en in den Oceaan gevoerd worden, en, in zee komende naar eene overzeesche plaats geraken, die zij *Gulchman* noemen, waar de zon ondergaat en waar de overledenen een nieuw leven beginnen.

De drie door *Spanje* veroverde gewesten van *Chili* verschillen niet zeer in klimaat, uitgenomen dat de noordelijke gedeelten zeldzamer regen hebben, dan de zuidelijke. De heetste maanden zijn januari en februari, in welke maanden de thermomether van Farenheit niet zelden klimt tot negentig ja vijf en negentig graden. Gedurende de heetste uren van den dag sluit men deuren en vengsters. Na den middag maaltijd dien men te twaalf uren houdt, geeft men zich aan de rust over tot aan den avond. Met het opkomen van den wind, die zich geregeld bij het vallen van den avond van de *andes* naar den *stillen oceaan* beweegt, hervat men zijn werk of bezigheid. Men verlicht dan de winkels, doet wandelingen, en geniet elkanders gezelschap tot omtrent middernacht, wanneer men den voornaamsten maaltijd houdt. Regen heeft men zelden dan tusschen de maanden mei en augustus, en er zijn niet ligt meer dan twintig regendagen in het jaar. De regen valt stroomender wijze, maar niet dikwijls regent het langer dan drie dagen aan elkanderen hevig. Meer dan eenig ander natuurverschijnsel vreest men aanhoudend de zoo veelvuldige aardbevingen. Is er maar de minste schijn van derzelver nadering, dan loopt ieder buiten 's huis, valt op de knien, slaat zich op de borst en roept met luider stem *Misericordia*. Uit de statistieke opgave van dezen reiziger mag hier nog wel het een en ander overgenomen worden, zeer heeft men zich in de republiek *Chili* te beklagen over gebrek aan eerlijkheid en braafheid in het bestuur van 's lands inkomsten en bij het invorderen der tollen. In 1824 zouden de inkomsten bedragen hebben 1,636,000 dollars, hierin niet begrepen de opbrengst van het tabaks monopolie, maar wel die van de verkochte pauselijke kruistogts en aflaatsbullen ten bedragen van 10,000 dollars. De tienden, die onder het Spaansch bestuur den Koning toebehoorden, bedragen 300,000 dollars en worden verpacht. De tollen hebben van 1817 tot 1819 hoe langer hoe meer opgebragt en wel in het laatstgenoemde jaar niet zeer veel minder dan ander half millioen en in 1824 ten minste een millioen dollars. Volgens het nieuwste tarief moet van buiten

...dische waren, die niet bijzonder in hetzelve genoemd zijn, ...een twintig en een half percent van de waarde, en van ..., die met name in het tarief voorkomen, als bijv. wijn, ...raad, enz. drie en vijftig percent betaald worden. Daarboven is men voor al wat weer van *Valparaiso* naar de ...dstad *Sant Jago* wordt vervoerd, ten tweeden male tol... ...tig. Van het monopolie van den tabak trok de Regering ...r de omwenteling 300,000 dollars. In *Chili* dat jaarlijks ... millioenen ponden tabak gebruikt mogt niet deze geteeld ...rden. *Guajaquiel* was de hoofdplaats voor de tabaksteelt ...n de *stille zee*; en *Lima*, de hoofdplaats des Konings, voor ... *Chili* van dat voortbrengsel. Het republikeinsch bestuur ...n *Chili* heeft dit monopolie doen voortduren, dat, ...ar het oordeel van M., jaarlijks 400,000 dollars kon op...brengen, zoo men al den sluikhandel voorkwam. Het goud ... zilver, dat men onder de Spaansche Regering jaarlijks uit ...e mijnen der zuid Amerikaansche kolonien trok, had, het ...ne jaar door het andere gerekend, de waardij van 38,000,000 ...llars van de belastingen op die opbrengsten en andere voor...regten, daarmede verbonden, had de Koning tot het jaar ...04 jaarlijks dertien en een halve millioen dollars of omtrent ...00,000 ponden sterling. Voor het jaar 1804 gaven *Chili's* ...nen jaarlijks 5,212 mark goud en 29,700 mark zilver; maar ...dert de omwenteling is de mijnbewerking afgenomen, en in ...24 kwamen er slechts 868 mark goud en 1874 mark zilver ...de munt; welk verval volgens *Miers* veroorzaakt is, deels ...oor vijandige en onregtvaardige maatregelen, tegen den eigen...n van Konings gezinde spanjaarden, die de mijnbewerking door ...n kapitaal ondersteunden, deels door de mis gewassen en den ...angel van de jaren 1820 - 1823 en deels eindelijk door het ...tvoeren van vrij wat ongemunte edele metalen, door vreem... sluikhandelaars. De opbrengst van *Chili's* mijnen bestaat ...ofdzakelijk in goud, zilver en koper, doch er zijn hier niet ...o vele ertsplaatsen als men wel heeft opgegeven, en geene ... rijke mijnen, als in *Peru*. Zelfs *Coquimbo* en *Copiapo* hebben geene aanzienlijke mijnen en missen ook eene genoegzame ...werking van de voorhanden zijnde, door verstoken te zijn ...n bevaarbare stroomen, zelfs van die voor kleine booten ...van kolen en andere brandstoffen, waarbij nog komt eene ...vruchtbaarheid van den grond, door gebrek aan regen en ...dere bevochtiging. Overigens zijn de Amerikaansche mijn...werkers niet onbekwaam in hunne kunst, welker beoefening ... *Chili* zeker nog zeer zou kunnen verfijnd en kostbaarder ...rden, maar daardoor juist minder passen voor de tegen...woordige gesteldheid van land en volk. Weinig zilver leveren ...er het geheel de Chilische ertsen uit. Die van *Uspallata*, ...n den weg van *Mendoza* naar *Chili*, geven slechts twee ...mark uit vijf duizend ponden, en zelfs de beroemde mijnen ...van *Potosi* leveren niet meer dan vijf of zes mark uit zulk ...eene hoeveelheid erts; terwijl *Cumberlands* zilver erts elf mark ...an de vijf duizend ponden geeft."

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Aug. 9—schip *Onderneming*, J. P. Middel, van Vlissingen den 21sten april, naar Batavia.—Eng. schip *Waterloo*, D. R. Newall, van Downs den ...sten dito, naar China, passagier: de heer Alexander.

BATAVIA.

Aangekomen.

Aug. 10—schoener *Diana*, C. S. Newman, van Riouw den 24sten juli.

Vertrokken.

Aug. 12—schip *Boeroeng*, P. Lunel, naar Banka.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvetten *Anna Paulowna*, *Nehalennia*; schepen Apollo, Tikkoen, Boeroeng Lassum, Walcheren, Johanna Cornelia, Marzoek, Vrouw Hendrika, Lord Minto, Anna Augustina, Buitenzorg; brikken Peenghoei, Poengfie, Astrea, Indramaijoe, Willem; barkeu Philadelphia, De Goede Intentie; schoeners Kim Soenhoat, Kassoor, Diana. — Eng. schepen Flora, Heroine; bark William Hanington. — Hamburgsch schip Sophie. — Amerik. schip Emelij. — Zweedsche brik Union.—Fransch schip Le Alexis.

ADVERTENTIEN.

Benoodigd twee paren gouden epauletten voor hoofdofficieren, zes stuks dito dito voor kapiteins, vier dito dito voor eerste luitenants, en vier dito dito voor tweede luitenants. —Gegadigden gelieven zich te adresseren bij

Den Directeur van 's Lands Produkten
Batavia, *en Civiele Magazijnen*,
den 6den aug. 1829. J. C. REIJNST.

—Met referte tot het besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, d. d. 16 julij 1827 no. 27, (geinsereerd in de Bataviasche Courant no. 59,) maakt de ondergeteekende bekend, dat bij de resolutie der Indische Regering van den 17den april jl. no. 10 is bepaald." Dat, ter voorkoming van de belemmeringen welke uit eenen onbeperkten uitvoer van zout, aan het debiet voor inwendige consumptie zoude kunnen worden toegebragt, vooreerst, zonder uitdrukkelijke vergunning van den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen, geen zout voor rekening van bijzondere personen, van het hoofddepôt Pakkies, zal mogen worden uitgevoerd, blijvende overigens de uitvoer van Grissee, Paradessie en Madura en Sumanap onverlet.

De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,
Batavia,
den 7den august. 1829. J. C. REIJNST.

—De Resident van Pekalongang, als daartoe behoorlijk gemagtigd, maakt bij deze bekend, dat door hem eene uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering in de pakhuizen der hoofdplaats van de residentie, *dertig koijang rijst.*

De rijst zal moeten zijn van den oogst van 1829, gezuiverd van padie en van stof, en in dubbele stroozakken dienen geleverd te worden.

Eene maand na de sluiting van het kontract zal de leverantie moeten zijn volbragt.

De betaling zal voor de helft in voorschot, en voor de wederhelft na likwidatie der rekening, door de algemeene rekenkamer, en finale aflevering, plaats vinden, in zoodanige munt als zal zijn bedongen.

De uitbesteding zal op den 20sten dezer, des middags en ten kantore van den ondergeteekenden gehouden worden; zullende daarbij worden opgevolgd, het reglement van den 17den julij 1829.

Gadinghebbenden zullen mitsdien hunne billetten, aan den ondergeteekenden moeten indienen, of bij monde de levering aanbieden den 19den, of uiterlijk den 20sten dezer, des morgens.

De minste inschrijver zal van den definitiven aannemer eene premie erlangen van een half procent, van het bedragen der leverantie.

Pekalongang, *De Resident voornoemd,*
4 augustus 1829. M. H. HALEWIJN.

—De Resident van Bantam, brengt ter kennisse van elk en een iegelijk, dien zulks zoude mogen aangaan, dat op onderscheidene tijden, in het loopende jaar 1829, door de beambten der policie in deze residentie, zijn achterhaald geworden, twaalf pikols javasche tabak, dewelke door de eigenaars of begeleiders zijn verlaten geworden, en dat mitsdien bij deze worden opgeroepen, alle degenen welke vermeenen daarop aanspraak te kunnen maken, ten einde, op vertoon van behoorlijk bewijs van eigendom, denzelven tabak terug te erlangen; zullende ingeval zich binnen den tijd van zes weken, na dato dezer, tot dat einde niemand mogt opdoen, meergemelde tabak in het openbaar aan de meestbiedenden worden verkocht, en over de opbrengst zoodanig beschikt, als bij de wet is bepaald.

De Resident van Bantam,
Bij afwezigheid.
Ceram, *De Secretaris,*
den 8sten aug. 1829. P. P. ROORDA VAN EIJSINGA.

—Alzoo de, bij resolutie van President en Leden in den Raad van Justitie te Batavia, van den 26sten junij 1828 verlengde curatele over den perzoon en goederen, van *Jacobus Martinus de Keyzer*, bij dispositie van denzelven raad, d. d. 30 julij ll., op nieuw is geprolongeerd voor den tijd van een jaar, zoo wordt hiervan de gemeente kennis gegeven, op dat zich een ieder wachte voor schade.

Ter ordonnantie van President en Leden voorn.
De eerste Gezworen klerk bij den Raad van Justitie te Batavia,
F. J. TEN CATE.

—Debiteuren van het vendu-departement te Samarang, nalatig in de voldoening van hun debet over de maand april jl., worden bij deze uitnoodigd hetzelve te voldoen, vóór den 30sten dezer.

De superintendent van het vendu-
Samarang, *departement voornoemd,*
den 16den augustus 1829. SCHELTEMA.

—Het vendu-departement te Samarang maakt bij deze, naar aanleiding van het besluit van den Luitenant Gouverneur Generaal, van den 24sten julij jl. no. 1, aan een iegelijk die zulks zal aangaan, bekend, dat voortaan en te beginnen van heden, het minimum der te houden vendutien is bepaald op een duizend guldens, en zulks met alteratie van art. 3, van de instructie voor voornoemd departement, gearresteerd bij resolutie van de Indische Regering, van den 25sten januarij 1822 no. 9, (staatsblad van dat jaar no. 29).

Namens het vendu-departement voornoemd.
Samarang, *De secretaris en boekhouder,*
den 1sten augustus 1829. KOENEN.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Verkooping op regterlijk gezag. Op donderdag den 27sten augustus 1829, 's morgens te 9 ure, zal alhier bij executie voor en van wege *W. Mierop*, ten overstaan van twee gecommitteerdens en ten bijwezen van den ondergeteekenden, door den vendumeester alhier, publiek worden verkocht, krachtens het vonnis van den Raad van Justitie te Samarang, in dato 28 januari 1829.

Eene zekere van steenen met sierappen gedekte woning met steenen bijgebouwen, staande en gelegen beoosten het fort

an den grooten rijweg alhier, toebehoorende aan *H. F. Winckelhaagen.*

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt actie of toezegging op de voorschrevene vastigheid zoude willen opponeren, tegen de executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekenden bekend.

Rembang, *De waarnd. exploiteur,*
den 29sten julij 1829. J. AGERBEEK.

—Te koop, eenige spannen goed gedresseerde wagenpaarden, te bevragen bij M. VEIT,
op Goenoengsaharie.

—Extra fraaije zijde en katoene heeren en dames kousen en sokken, balkleden, indienne, madrasse, en andere dames kleederen, effen en gebloemde tule, satijnen, bouquetten, garnitures en guirlandes, fraaije glaze kandelaars met stolpen, breede en smalle passementen en andere goederen, bij
L. BLOK, *Goenoengsaharie.*

—Uit de hand te koop, eene slavin, zijnde fijne naaister en kindermeid, thans bijzonder geschikt voor minne, met hare kinderen *Julia*, oud 8 jaren, *Rooko*, oud 5 jaren en *Pandang*, oud 3 maanden; te bevragen aan het vendu-kantoor.

—Pas aangebragt ligt en zwaar princessen bier, madera wijn, rhijnwijn, petit bourgogne, constantia, portwijn, cognac, jenever, mineraalwater, boter, kazen en hammen, rolpens, hoofdkaas, haring, zalm, enz. enz.
WATTENDORFF, HIPP en ZIMMERMAN.

GEBOORTEN.

Op heden is van eene dochter bevallen, de echtgenoote van VAN DER VINNE.
Batavia, *den 8sten augs. 1829.*

STERFGEVALLEN.

Heden ontving ik de treurige tijding, dat mijn dierbare vader de weleerw. zeer gel. heer *S. Roorda van Eijsinga*, in leven geliefd leeraar bij de Hervormde Gemeente te Batavia, op de terugreis naar Nederland, op het eiland Sint Helena, aan verval van krachten is overleden. De hoop des wederziens lenigt mijne smart, en de overtuiging dat de gedachtenis aan zijn eerw. nog lang in zegening zal blijven, matigt mijne droefheid.
P. P. ROORDA VAN EIJSINGA.
Ceram, *30 julij 1829.*

—Heden overleed, de chirurgijn der 2de klasse *N. J. Labée*, med. doctor.

Ondergeteekenden te kommissarissen in deszelfs boedel brengen zulks ter kennise der belanghebbenden, met verzoek zich binnen zes weken aan hun te melden.
De chirurgijn der 2de klasse,
Djocjokarta, C. VAN HAASTERT.
den 13den julij 1829. Dr. SCHMIDT MULLER.

—Heden overleed tot onze diepe droefheid ons jongste dochtertje, nog geene zestien maanden bereikt hebbende.
P. P. ROORDA VAN EIJSINGA,
Ceram, A. W. A. ROORDA VAN EIJSINGA,
9 augustus 1829. geb. *Thilo.*

—Heden ontvingen wij de treurige tijding van het, op den 1sten april dezes jaars, plaats gehad hebbend overlijden van onzen waarden behuwdbroeder den heer *Jacob Antoon Forsten*, in leven med. doctor te Middelburg.
Batavia, A. G DE ROOCK.
12 augustus 1829. J. P. C. RULOFFS.

—DIED.] At his house near Noordwyck, on the 7th instant *George Todderick* Esq., in the 30th year of his age.

NAGELATEN BOEDELS.

Zes weken na dato, gelieven de crediteuren en debiteuren in den boedel van wijlen den op den 26sten julij ll. alhier overleden chirurgijn der 2de klasse *Hillebrand*, zich met hunne opgaven te adresseren aan de ondergeteekende commissarissen.
LAURENS, *apot. der 2de kl.*
BAUMGARTEN, *chir. der 3de kl.*
Djocjokarta, *den 3den augustus 1829.*

—Die verschuldigd zijn aan of te vorderen hebben van den boedel van wijlen den 2den luitenant kwartiermeester *E. A. Oosterwelder*, worden verzocht aangiften te doen aan de kommissarissen, binnen zes weken.
Djocjokarta, R. MARTENS, *2de luit.*
den 29sten julij 1829. KRAUSSE, *2de luit.*

—Alle die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van mejufv. de weduwe *Adams*, alhier overleden, gelieven daarvan aangifte of betaling te doen, binnen een maand gerekend van heden, aan de executrice. Wed. DIRKSZ.
Batavia, *den 12den augustus 1829.*

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Passage naar Nederland en de Kaap de Goede Hoop per het gekoperd brikschip ASTREA, kapitein *Brandligt*, is wel ingerigt voor passagiers, en zal in begin van september zeilen; te bevragen bij den kapitein of bij *Wattendorff, Hipp* en *Zimmerman.*

VERTREKKENDE PERSONEN.

F. Mouwer vertrekt naar de Kaap de Goede Hoop.

—*Peter Daniel Schmidt*, is van voornemens naar kapoer, China en Europa te vertrekken.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

Na het Gouvernement ruim drieentwintig jaren in onderscheiden militaire en civiele betrekkingen, te hebben gediend, en wel als resident van Riouw, en laatst als assistent resident van Sumanap en Pamakasan, in welke betrekking ik mijn ontslag verzocht en honorabel heb verkregen; zoo heb ik mij als nu bepaald het eiland Java met mijne familie te verlaten, en naar Malakka te vertrekken. Hiervan geve ik kennis aan mijne vrienden, terwijl ik een ieder uitnoodig die iets van mij te vorderen heeft, daarvan opgave te doen, en wel binnen vijftien dagen, na dato dezer, te Soerabaja, aan
L. C. Grave VON RANZOW.
Soerabaja, *den 1sten augustus 1829.*

—De ondergeteekende het ongeluk gehad hebbende met het schip DE VROUW HENDRIKA, op de bank van Cheribon, aan den grond te geraken, betuigt bij dezen zijnen opregten dank aan de heeren *van Manen* en *van der Wouden*, kommanderende Z. M. roeikannonneer-booten No. 11 en 12, mitsgaders aan de heeren plaatselijke autoriteiten en verdere ingezetenen te Cheribon, zoo voor hunne doelmatige hulp als gastvrij onthaal hem in zijne bovengemelde omstandigheden bewezen.
L. A. J. BOULET.

—De ondergeteekende berigt aan ouders en voogden, dat haar school met primo september aanstaande, verplaatst worden op Noordwijk, in het huis thans bewoond wordende, door den heer *Geijsing.*
Batavia, wed. BOOGAARD,
13 augustus 1829. geb. *Woolley.*

—Het aandeel van den heer *William Thompson*. in de zaken van ons etablissement alhier, heeft op den 30sten ll. opgehouden.
Batavia, THOMPSON, ROBERTS en Co.
den 12den augustus 1829.

—The interest of Mr. *William Thompson*, in the concerns of our establishment here discontinued on the 30th April last.
THOMPSON, ROBERTS & CO.
Batavia, *12th august 1829.*

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL

te Weltevrede

Onder de Zinspreuk:

UT DESINT VIRES TAMEN EST LAUDANDA VOLUNTAS.

5de Representatie van het 7de tooneeljaar,

Op vrijdag den 14den augustus 1829.

DE TROUWRING.

Tooneelspel naar het Hoogduitsche van

LEMBERT.

De deuren zullen niet voor zes ure geopend worden. Men zal te *half zeven ure précies* beginnen. Bij het verlaten der zaal, zal men zich van een contramerkje dienen te voorzien.

Tot de afgave der bewijzen van toegang, *voor deze representatie*, zal worden gevaceerd, in het postkantoor te Weltevrede, op vrijdag den 14den augustus, zijnde de dag der Representatie, des voordemiddags van 8 tot namiddag te 2 ure.

Niemand zal worden toegelaten op Entree-billetten niet op naam van den houder staande; zullende ten naauwste daarop worden gelet.
Batavia, Namens de Directie,
den 9den aug. 1829. F. BUTIN BIK, *Directeur.*

Te BATAVIA, TER LANDS DRUKKERIJ.